

Equipaments culturals en punt mort: quaranta anys de política local sense resolució

Published by [Interacció](#) [1] on 19/12/2019 - 13:18 | Last modification: 22/04/2026 - 09:39

L'article proposa una lectura dels quaranta anys de polítiques culturals locals a Espanya a partir del seu instrument més visible i persistent: els equipaments culturals. Lluny de construir un relat celebratori de la democratització cultural, el text descriu un procés marcat per una expansió inicial intensa, especialment als anys vuitanta, seguida d'una incapacitat sostinguda per adaptar-se als canvis socials, econòmics i tecnològics. El resultat és una situació que l'autor defineix amb precisió: una paràlisi permanent.

Els equipaments van néixer com a peça central del projecte democràtic local, vinculats a una idea forta de cultura com a motor d'emancipació i progrés. Aquesta aposta es va traduir en una proliferació d'infraestructures que, amb el temps, han evidenciat limitacions estructurals. No es tracta només dels efectes de la crisi econòmica o de les retallades, tot i que aquestes han accelerat el deteriorament. El problema és més profund i es troba en el propi model de política cultural sud-europeu, que condiona la governança, la gestió i la capacitat d'evolució dels equipaments.

Un dels elements centrals del diagnòstic és l'impacte del paradigma de la ciutat creativa. En molts municipis, especialment de mida mitjana, aquest paradigma es tradueix en la construcció de grans infraestructures sense un encaix real en el sistema cultural local ni en les necessitats de la ciutadania. L'aparició d'"elefants blancs", equipaments amb alt cost i baix valor públic, no és un accident, sinó el resultat d'una lectura instrumental de la cultura subordinada a la competència urbana i a la lògica de marca de ciutat.

Aquestes dinàmiques s'inscriuen en un model de governança feble. La taula sintetitzada a l'article mostra un sistema caracteritzat per una forta dependència del sector públic, una proliferació d'estructures jurídiques sense coherència, absència de lideratge estratègic, manca de control a mitjà termini i inexistència d'avaluació per resultats. La conseqüència és clara: equipaments que funcionen sense criteri públic explícit i amb una legitimitat cada vegada més erosionada.

L'article també examina intents de reformulació, des de les polítiques del procomú fins a les recomanacions europees sobre desenvolupament d'audiències i competència cultural. Tanmateix, aquests moviments topen amb una resistència institucional persistent. Ni els canvis polítics municipals ni les orientacions europees han aconseguit alterar de manera estructural el funcionament dels equipaments. La manca d'avaluació, la desconexió amb el sistema educatiu i l'absència de coordinació multinivell reforcen aquesta inèrcia.

El text acaba situant la qüestió en el terreny que li correspon: el de la decisió política. La regeneració dels equipaments no és una qüestió tècnica ni de gestió, sinó una qüestió de governança i de projecte cultural. Sense una redefinició del seu valor públic i sense mecanismes efectius d'avaluació i coordinació institucional, els equipaments continuaran operant en un estat de suspensió que compromet la funció mateixa de la política cultural local.

Referència

Rubio Arostegui, J. A. (2019). [La política cultural local després de 40 anys de democràcia: És possible una regeneració dels equipaments culturals davant la paràlisi permanent?](#) [2] *Perifèrica: Revista per a l'anàlisi de la cultura i el territori*, (20), 154–163.

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: equipaments culturals

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/equipaments-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://revistas.uca.es/index.php/periferica/article/view/5583/5846>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4756>